

Nr 36.

Ankom till Riksdagens kansli den 19 maj 1911 kl. 5 e. m.

Betänkande, i fråga om dels särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då vissa utländska råämnen där användas, dels ock särskild skatt å dylika ämnen, använda vid tillverkning af stärkelse.

Under åberopande af utdrag af statsrådsprotokollet för finansärenden för den 17 februari 1911 har Kungl. Maj:t i proposition nr 90 af samma dag föreslagit Riksdagen

att besluta, att från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes,

dels de i 3, 8, 13 och 33 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 meddelade föreskrifter angående användning af majs för brännvinstillverkning samt särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, skola gälla jämväl maniokarot och andra väsentligen lika stärkelseserika, utländska ämnen samt brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot eller andra ämnen af omförmälda slag där användas,

dels ock förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908 skall äga tillämpning å maniokarot och andra väsentligen lika stärkelseserika, utländska ämnen, använda vid sådan tillverkning.

Beträffande innehållet i det åberopade statsrådsprotokollet anhåller utskottet att få hänvisa till propositionen.

Bihang till Riksd. prot. 1911. 5 Saml. 1 Afd. 35 Häft. (Nr 36.) 1

I anledning af beörda proposition hafva inom Riksdagen väckts två lika lydande motioner, den ena, nr I: 98, inom Första kammaren af herr Nilsson och den andra, nr II: 330, inom Andra kammaren af herr Jönsson i Boa, varande i dessa motioner föreslaget Riksdagen »att besluta dels sådan ändring i 13 § i förordningen angående tillverkning af brännvin, att för brännvin, tillverkad vid bränneri, där majs, utländsk potatis, maniokarot eller andra väsentligen lika stärkelserika utländska produkter innäskas, måtte tillverkaren påföras en särskild afgift af 10 öre för hvarje beskattningsbar liter af normalstyrka samt öfriga ändringar i förordningen angående tillverkningen af brännvin, som däraf kunna nödvändiggöras, och dels sådan ändring i förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, att vid användning af majs, utländsk potatis, maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika utländska produkter, för dessa erlägges en särskild afgift af 10 öre per kilogram».

Till stöd för det framställda yrkandet hafva motionärerna använt följande motivering:

»I Kungl. Maj:ts proposition nr 90 föreslås, att Riksdagen ville besluta att den särskilda afgift, som nu utgår för brännvin tillverkad af majs, jämväl skulle gälla för maniokarot och andra väsentligen lika stärkelserika utländska ämnen.

Bestämmandet af denna särskilda afgifts storlek har Kungl. Maj:tt tydligen grundat på från kontrollstyrelsen lämnade uppgifter. Utan att vilja förringa värdet af dessa uppgifter vill jag dock angående desamma tillåta mig följande erinran:

Ifrån kontrollstyrelsen lämnade uppgifter har uppdragits jämförelser mellan tillverkning af brännvin från majs, maniokarot och potatis, ur hvilka jämförelser det framgår, att materialpriset för brännvin, tillverkad af:

<i>potatis</i>	utgör	19,6	öre	per	liter	af	normalstyrka
<i>maniokarot</i>	„	16,4	„	„	„	„	„
<i>majs</i>	„	17,6	„	„	„	„	„

I kontrollstyrelsens beräkningar har ej någon hänsyn tagits vare sig till svinn eller röta å potatisen.

Om man lägger verkliga siffror till grund, hämtade från ett normalt skött bränneris böcker, finner man, att för brännvin, tillverkad af: *potatis*, efter samma pris å denna vara, som kontrollstyrelsen därå uppgifver, kronor 2,56 per hektoliter, utgör själfkostnadspriset 23,595 öre per liter af normalstyrka (se bil. I);

maniokarot, hvarå det pris, hvartill varan senast inköpts, utgör

cirka 97 mark per 1,000 kilogram, blir själfkostnadspriset 16,580 öre per liter af normalstyrka (se bil. II);

majs, hvars pris kronor 6,25 är beräknadt för skadad vara excl. tull, enär den nu gällande tullsatsen upphör den 1 instundande december, utgör själfkostnadspriset 14,559 öre per liter af normalstyrka (se bil. III).

Då det icke från någon synpunkt med berättigadt intresse kan vara önskvärdt, att brännvin eller stärkelse tillverkas af utländska produkter, utan dessa handteringar i hufvudsak böra vara afnämare för den inhemska potatisodlingen i den mån den icke kan konsumeras, så synes mig ett fullt verksamt skydd däremot böra åvägabringas.»

De i motionen omförmälda bilagorna äro af följande lydelse:

»Bil. I.

Tablå öfver fem månaders tillverkning vid ett mindre bränneri.

Debet.

Råprodukter:

25,000 kg. 6:rad. korn à 14: —	kr.	3,500: —	
56,250 „ blandsäd. „ 12: —	„	6,750: —	
16,875 hl. potatis „ 2: 56	„	43,200: —	
5 % svinn å potatis	„	2,160: —	kr. 55,610: —

Ränta å brännerianläggningen, 6 % à kr. 50,000

„ 3,000: —

Fabrikationskostnader:

Pressjäst	kr.	50: —	
3,750 hl. stenkol à 1: 50	„	5,625: —	
Nyanskaffning och utensilier à kr. 15: — pr dag	„	1,875: —	
Arbetspersonal:			
6 st. arbetare i bränneriet, incl. brännmästaren	„	2,625: —	
2 st. extra arbetare	„	750: —	„ 10,925: —

Kronor 69,535: —

Kredit.

Utbyte:

275,437,5 liter 50 % brännvin à 23,595 öre	kr.	64,990: 28.
1,514,906,2 „ drank à 0,3 öre	„	4,544: 72.

Kronor 69,535: —

Utbyte, beräknadt pr 100 kg. spannmål och hektoliter potatis:

60 liter brännvin från 100 kg. korn	15,000: —
55 „ „ „ 100 „ blandsäd	30,937,5
0,8 liter × 17 % = 13,6 liter pr hl. à 16,875 hl. potatis	229,500: —

Liter 50 % 275,437,5

Fabrikationskostnaderna utgöra 3,996 öre pr liter 50 %.

Bil. II.

Tablå, visande en fem-månaders tillverkning.

Upprättad med ledning af 2:ne vid Ödåkra år 1909 gjorda försöksbrämningar af tillsammans 2,980 kg. maniokarot.

<i>Råprodukter:</i>		Debet.
72,500 kg. 6:rad. korn à 14: —	kr. 10,150: —
297,500 „ maniokarot „ 92: — pr 1,000 kg.	„	27,370: —
2 % svinn å maniokarot	„	547: 40.
<i>Ränta</i> å brännerianläggningen, 6 % å kr. 50,000: —	kr. 38,067: 40.
<i>Fabrikationskostnader:</i>		„ 3,000: —
Pressjäst	kr.	50: —
3,750 hl. kol à 1: 50	„	5,625: —
Nyanskaffning och utensilier à kr. 15: — pr dag	„	1,875: —
<i>Arbetspersonal:</i>		
6 st. arbetare i bränneriet, incl. brännmästaren	kr.	2,625: —
2 st. extra arbetare	„	750: —
		„ 10,925: —
		Kronor 51,992: 40.
<i>Utbyte:</i>		Kredit.
283,285 liter 50 % brännvin à 16,580 öre	kr.	46,967: 40.
1,675,000 „ drank à 0,3 öre	„	5,025: —
		Kronor 51,992: 40.
<i>Utbyte beräknadt pr 100 kg.:</i>		
60 liter brännvin från 100 kg. korn		43,500: —
80,6 „ „ „ 100 „ maniokarot		239,785: —
		Liter 50 % 283,285: —

Fabrikationskostnaderna utgöra 3,857 öre pr liter 50 %.

Bil. III.

Tablå öfver fem månaders tillverkning vid ett mindre bränneri.

<i>Råprodukter:</i>		Debet.
25,000 kg. 6:rad. korn à 14: —	kr. 3,500: —
56,250 „ blandsäd „ 12: —	„	6,750: —
356,250 „ majs „ 6: 25	„	22,265: 63.
2 % svinn å majs	„	445: 31.
<i>Ränta</i> å brännerianläggningen, 6 % å kr. 50,000: —	kr. 32,960: 94.
<i>Fabrikationskostnader:</i>		„ 3,000: —
Pressjäst	kr.	50: —
3,750 hl. kol à 1: 50	„	5,625: —
Nyanskaffning och utensilier à kr. 15: — pr dag	„	1,875: —
<i>Arbetspersonal:</i>		
6 st. arbetare i bränneriet, incl. brännmästaren	„	2,625: —
		„ 10,175: —
		Kronor 46,135: 94.

Kredit.

Utbyte:

284,625 liter 50 % brännvin à 14,559 öre	kr. 41,439: 63.
1,565,437,5 „ drank à 0,3 öre	„ 4,696: 31.
	Kronor 46,135: 94.

Utbyte beräknadt pr 100 kg. spannmål och majs:

60 liter brännvin från 100 kg. korn	15,000: —
55 „ „ „ 100 „ blandsäd	30,937,5
67 „ „ „ 100 „ majs	238,687,5

Liter 50 % 284,625: —

Fabrikationskostnaderna utgöra 3,757 öre pr liter 50 %.*

Såsom af motionerna framgår afse dessa dels i likhet med den kungl. propositionen likställighet vid ifrågavarande beskattning mellan å ena sidan majs samt å andra sidan maniokarot och andra väsentligen lika stärkelsesrika, utländska ämnen, dels införande af särskild skatt å utländsk potatis, använd vid tillverkning af stärkelse, dels ock slutligen höjning såväl af den särskilda afgiften för brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då berörda särskilda råmaterialier där användas, som ock af den särskilda skatten vid stärkelsetillverkningen. Gällande bestämmelser om dessa afgifter återfinnas i fråga om brännvin i 13 § 4 mom. i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 och i fråga om stärkelse i 2 § af förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908. Ifrågavarande författningsrum äga följande lydelse, nämligen

Utskottet.

13 § 4 mom. i brännvinstillverkningsförordningen:

4. För brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt 8 § 1 mom. majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 5 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis till länsstyrelsen, dock hvarje gång för minst 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.

samt 2 § i stärkelseskatteförordningen:

För majs, som användes vid tillverkning af stärkelse, skall erläggas en särskild skatt med fem öre för hvarje kilogram, dock att skatt skall erläggas för minst femhundra kilogram majs i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken majsafverkning på grund af tillståndsbevis må äga rum.

Mot det af Kungl. Maj:t föreslagna likställandet i skatteafseende vid brännvins- och stärkelsetillverkning af maniokarot och andra väsent-

*Utskottets
yttrande.*

ligen lika stärkelsesrika, utländska ämnen med majs har utskottet icke funnit någon egentlig anledning till erinran. Utskottet, som förutsätter, att med förslaget icke afses annat än, på sätt Riksdagen i sin till Kungl. Maj:t nästlidna år aflåtna skrifvelse angående skatt å maniokaroten m. fl. vegetabilier antydde, sådana med maniokaroten väsentligen lika stärkelsesrika, utländska ämnen, som åtnjuta tullfrihet, föreställer sig emellertid, att detta bör i fråga om stärkelseberedningen uttryckligen angifvas till förekommande af att ifrågavarande bestämmelser kunde komma att tillämpas exempelvis på hvete och ris. Något liknande behof af förtydligande läser väl i afseende å brännvinstillverkningen praktiskt sedt knappast förefinnas.

Hvad härefter beträffar den höjning af skattesatserna, som af motionärerna föreslagits, hvilken höjning skulle innefatta en fördubbling af de nuvarande satserna, må erinras, hurusom när år 1907 tullen å majs nedsattes från 3 kronor 70 öre till 1 krona 50 öre per 100 kilogram, Riksdagen samtidigt beslöt, att den redan förut fastställda men då ännu ej tillämpade särskilda afgiften för brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då majs där användes för brännvinstillverkning, nämligen 5 öre för hvarje liter brännvin, skulle börja tillämpas från och med samma dag, som den nedsatta majstullen trädde i kraft. Med anledning af ifrågavarande tullnedsättning infördes ock skatten å majs vid stärkelsetillverkningen. Nu kommer emellertid i enlighet med Riksdagens förra året fattade beslut majstullen att fullständigt bortfalla från och med den 1 nästkommande december. Majsens konkurrensförmåga med den inhemska potatisen inom berörda tillverkningsgrenar måste i följd däraf ökas; och med afseende därå synes det påkalladt att något höja ifrågavarande afgifter. Att på sätt motionärerna föreslagit fördubbla dem torde dock icke vara erforderligt, utan torde förhöjningarna kunna stanna vid en något lägre siffra; och vill utskottet i sådant hänseende såväl i fråga om brännvins- som stärkelsetillverkningen förorda skattesatser af 8 öre respektive per liter och per kilogram.

Hvad slutligen angår det i motionerna framställda yrkandet, att utländsk potatis, använd vid stärkelsetillverkning, måtte åsättas skatt, innefattar detta ett af Riksdagen redan tidigare med styrka framfördt önskemål, som dock ännu icke kunnat förverkligas. I samband med begäran om utredning och förslag angående skatt å fin stärkelse, tillverkad af majs, gjorde 1907 års Riksdag enahanda framställning hos Kungl. Maj:t beträffande fin stärkelse, tillverkad af utländsk potatis. Vid framläggandet för Riksdagen påföljande år af förslag i det förra hänseendet förklarades i den kungl. propositionen, att Riksdagens hem-

ställan om åsättande af skatt å fin stärkelse, tillverkad af utländsk potatis, icke kunnat komma till vidare behandling, så länge gällande handels- och sjöfartstraktat med Tyska riket ägde bestånd, enär denna icke syntes medgifva vidtagande af en sådan beskattningsåtgärd. Då sedermera Riksdagen hos Kungl. Maj:t anmälde sitt beslut om antagandet af förordningen angående skatten å majsstärkelse, uttalade Riksdagen, att medelst det antagna förslaget det ökade skydd, som Riksdagen afsett att bereda den inhemska potatisodlingen, endast delvis vunnits. Riksdagen ansåge sig därför böra såsom ett ännu kvarstående önskemål framhålla, att så snart ske kunde äfven den utländska potatisen gjordes till föremål för motsvarande beskattning, som blifvit vidtagen i fråga om majs.

Det hinder, som sålunda legat i vägen för skattläggande af utländsk potatis, använd vid stärkelseberedningen, torde emellertid nu vara undanröjdt, sedan, i den af Riksdagen nyligen godkända nya handels- och sjöfartstraktaten med Tyska riket, Sverige, på sätt framgår af den i slutprotokollet till traktaten intagna tilläggsbestämmelsen till artikeln 9, förbehållit sig rätt att med en särskild skatt belägga stärkelse, som är beredd af utländska råämnen. Något formligt förslag till bestämmelser i ämnet föreligger emellertid icke till utskottets granskning; och utskottet har vid sådant förhållande så mycket mindre ansett sig böra ifrågasätta, att positivt beslut i frågan borde fattas redan vid innevarande riksdag, som, under förutsättning att förslag från Kungl. Maj:t kan vara att motse till nästkommande riksdag, någon större olägenhet af ett dylikt uppskof med frågans lösning icke kan vara att befara, då ju dock den nuvarande tyska traktaten icke upphör att gälla förrän den 1 nästkommande december.

På grund af hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

- 1:o) att Riksdagen ville, i anledning af Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 90,
besluta, att från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes,
dels de i 3, 8, 13 och 33 §§ i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 meddelade föreskrifter angående användning af majs för brännvinstillverkning samt särskild afgift för brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då majs där användes, skola gälla jämväl maniokarot och andra

väsentligen lika stärkelsesrika, utländska ämnen samt brännvin, som tillverkas vid bränneri under tid, då maniokarot eller andra ämnen af omförmälda slag där användas,

dels ock förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908 skall äga tillämpning å maniokarot och andra väsentligen lika stärkelsesrika, *tullfria* utländska ämnen, använda vid sådan tillverkning;

2:o) att Riksdagen måtte, i anledning af motionerna I:98 af herr *Nilsson* och II:330 af herr *Jönsson* i Boa,

besluta, att från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes,

dels 13 § i förordningen angående tillverkning af brännvin den 11 oktober 1907 skall erhålla följande förändrade lydelse:

13 §.

1. Har — — — tillverkning.
2. Har — — — liter.
3. De — — — afgifterna.
4. För brännvin, tillverkadt vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt 8 § 1 mom. majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 8 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis till länsstyrelsen, dock hvarje gång för minst 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.
5. Hvad — — — riket.

dels 2 § i förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908 skall erhålla följande förändrade lydelse:

2 §.

För majs, som användes vid tillverkning af stärkelse, skall erläggas en särskild skatt med *åtta* öre för hvarje kilogram, dock att skatt skall erläggas för minst femhundra kilogram majs i medeltal för hvarje helgfritt dygn af den tid, under hvilken majsafverking på grund af tillståndsbevis må äga rum.

samt

3:o) att motionerna I: 98 och II: 330 i hvad de icke äro besvarade genom hvad utskottet här ofvan hemställt icke för närvarande må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 19 maj 1911.

På bevillningsutskottets vägnar:

ALEXIS HAMMARSTRÖM.

Reservation

vid punkten 2:o) af herrar *Bromée* i Billsta, *Kvarnzelius*, *Röing*, *Eriksson* i Grängesberg och *Wilson*, hvilka anför:

Då Kungl. Maj:t icke föreslagit någon förhöjning af skatten för majs, som användes vid tillverkning af stärkelse, och icke heller motionärerna förebragt någon som helst motivering för nödvändigheten af sitt yrkande, hafva vi icke kunnat biträda utskottets förslag i hvad det afser ändring af 2 § i förordningen angående särskild skatt å majs, använd vid tillverkning af stärkelse, den 6 mars 1908, utan hafva vi ansett, att utskottets hemställan under punkten 2:o) bort hafva följande lydelse:

2:o) att Riksdagen måtte, i anledning af motionerna I: 98 af herr *Nilsson* och II: 330 af herr *Jönsson* i Boa,

besluta, att från och med den dag, som af Kungl.

Maj:t bestämmes, 13 § i förordningen angående till-

verkning af brännvin den 11 oktober 1907 skall erhålla följande förändrade lydelse:

13 §.

1. Har — — — tillverkning.
2. Har — — — liter.
3. De — — — afgifterna.
4. För brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då jämlikt anmälan enligt 8 § 1 mom. majs eller utländsk potatis där användes för brännvinstillverkning, skall tillverkaren påföras en särskild afgift af 8 öre för hvarje liter. Denna afgift inbetalas förskottsvis till länsstyrelsen, dock hvarje gång för minst 10,000 liter; för mycket erlagd afgift restitueras efter tillverkningsrättens upphörande på därom af tillverkaren gjord framställning.
5. Hvad — — — riket.

Härjämte har herr *K. G. Karlsson* begärt få antecknadt, att han på grund af fullgörande af annat offentligt uppdrag varit hindrad deltaga i den slutliga behandlingen af detta betänkande.
